

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ของเทศบาลตำบลบ้านสา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

เทศบาลตำบลบ้านสา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๒ ขั้นตอน ดังนี้

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
- ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๔) การประเมินความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
- ๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของเทศบาลตำบลบ้านสา ได้มีมติประเมินความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณโดยพิจารณาคัดเลือกโครงการที่จะดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ที่มีวงเงินงบประมาณสูงสุด จำนวน ๑ โครงการ ซึ่งการที่ถูกพิจารณาคัดเลือกให้มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต คือ

โครงการ ก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งลำเหมืองสาธารณะ บ้านสันป่าค่าง หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านสา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา งบประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ บาท (หกแสนบาทถ้วน)

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

๒.๑ การควบคุมงานก่อสร้าง

- ผู้ควบคุมงานไม่สามารถอยู่ควบคุมได้ตลอดเวลา อาจจะทำให้มีความเสี่ยงในการก่อสร้างที่ไม่เป็นไปตามประมาณการ

๒.๒ ระยะเวลาจัดซื้อจัดจ้าง

- การสมยอมกันในการเสนอราคา (ฮั้วประมูล) : ผู้เข้าประมูลอาจเป็นเครือข่ายเดียวกัน มีการตกลงส่วนแบ่งหรือหลีกเลี่ยงการแข่งขันอย่างเป็นธรรม

๒.๓ ระยะเวลาตรวจรับพัสดุ

- การตรวจรับไม่ตรงตามแบบประมาณการแต่คณะกรรมการตรวจรับยอมลงนามให้ผ่าน

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานของรัฐ

เทศบาลตำบลบ้านสา กำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานของรัฐของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน โดยพิจารณาจากจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

๑. ด้านโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood: L)

กำหนดเป็น ๕ ระดับ เพื่อดูความถี่หรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดทุจริตในขั้นตอนนี้ ๆ

๕ (สูงมาก) : มีช่องทางหรือระเบียบชัดเจน หรือเคยเกิดเหตุการณ์ทำนองนี้บ่อยครั้งในอดีต

๔ (สูง) : มีโอกาสเกิดสูงเนื่องจากขาดการตรวจสอบที่เข้มงวด

๓ (ปานกลาง) : มีโอกาสเกิดเป็นครั้งคราว หรือมีระเบียบควบคุมแต่ไม่รัดกุมพอ

๒ (น้อย) : โอกาสเกิดน้อย เนื่องจากมีขั้นตอนการตรวจสอบหลายชั้น

๑ (น้อยมาก) : แทบไม่มีโอกาสเกิด เพราะระบบการจัดซื้อจัดจ้างผ่าน e-GP มีความโปร่งใสสูง

๒. ด้านผลกระทบ (Impact: I)

ประเมินความเสียหายหากเกิดการทุจริตขึ้นจริง (เน้นทั้งงบประมาณและชื่อเสียงองค์กร)

๕ (สูงมาก) : งบประมาณเสียหายเกิน ๑๐% ของมูลค่าโครงการ หรือถูกชี้มูลความผิดทางอาญา/วินัยร้ายแรง

๔ (สูง) : งบประมาณเสียหายสูง (เช่น ชี้อรรถแพงกว่าราคากลางมาก) หรือถูกร้องเรียนผ่านสื่อ

๓ (ปานกลาง) : ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามตัวชี้วัด หรือต้องแก้ไขสัญญา/ทีโออาร์ใหม่

๒ (น้อย) : ความเสียหายทางการเงินเล็กน้อย หรือเกิดความล่าช้าในการส่งมอบ

๑ (น้อยมาก) : แทบไม่กระทบต่อเป้าหมายโครงการ

๓. การประเมินระดับความเสี่ยง (Risk Matrix) นำค่า L x I มาคำนวณเพื่อหาคะแนนความเสี่ยงรวม ซึ่งแบ่งเป็น ๔ ระดับ (Matrix ๕ x ๕)

คะแนน	ระดับความเสี่ยง	สีสัญลักษณ์	แนวทางจัดการ
๑๕ - ๒๕	สูงมาก	แดง	ต้องมีมาตรการจัดการทันที และรายงานผู้บริหาร
๙ - ๑๔	สูง	ส้ม	ต้องจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
๔ - ๘	ปานกลาง	เหลือง	เฝ้าระวังและปรับปรุงขั้นตอนการทำงาน
๑ - ๓	ต่ำ	เขียว	ยอมรับความเสี่ยงได้ แต่ต้องมีการติดตาม

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความรุนแรงของความเสี่ยง (Risk Severity) ในโครงการ ก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งลำเหมืองสาธารณะ บ้านสันป่าค่าง ของเทศบาลตำบลบ้านสาว โดยใช้เกณฑ์สำหรับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

ประเด็นความเสี่ยง	ค่าความเสี่ยง (โอกาสเกิด x ผลกระทบ)	ระดับความรุนแรง (I)	เหตุผลประกอบการประเมิน
๑. การกำหนดเกณฑ์ที่เอื้อประโยชน์ : มีการประมาณการไม่เป็นไปตามระเบียบ	๓ x ๓	๓ (ปานกลาง)	หากแบบประมาณการไม่เป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ที่กำหนด อาจเสี่ยงต่อการร้องเรียนจนต้องระงับการก่อสร้างได้

๒. การสมยอมกันในการเสนอราคา (ฮั้วประมูล) : ผู้เข้าประมูลอาจเป็นเครือข่ายเดียวกัน มีการตกลงส่วนแบ่งหรือหลีกเลี่ยงการแข่งขันอย่างเป็นธรรม	๔ x ๓	๔ (สูง)	เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ฮั้วฯ ซึ่งมีโทษทางอาญาร้ายแรง และทำให้ อบต. ต้องจ่ายเงินงบประมาณสูงกว่าที่ควรจะเป็น
ประเด็นความเสี่ยง	ค่าความเสี่ยง (โอกาสเกิด x ผลกระทบ)	ระดับความรุนแรง (I)	เหตุผลประกอบการประเมิน
๓. การตรวจรับไม่เป็นตามแบบประมาณการ : การตรวจรับไม่ตรงตามแบบประมาณการ แต่คณะ กรรมการตรวจรับยอมลงนามให้ผ่าน	๓ x ๓	๓ (ปานกลาง)	ส่งผลให้การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบประมาณการ ทำให้ถนนชำรุดเร็วกว่ากำหนด และอาจมีปัญหาการซ่อมบำรุงในระยะยาว

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงเทศบาลตำบลบ้านสาง ได้จัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงสำหรับโครงการโครงการ ก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งลำเหมืองสาธารณะ บ้านสันป่าค่าง ของเทศบาลตำบลบ้านสาง โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑. มาตรการป้องกันล่วงหน้า โดยมุ่งเน้นการจำกัดโอกาสการทุจริตตั้งแต่ระยะวางแผนโครงการ โดยมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑.๑ มาตรการป้องกันการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง

- ให้แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลาง จากบุคลากรหลากหลายสำนัก/กอง เพื่อให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุล พร้อมทั้งพิจารณาเชิญตัวแทนภาคประชาชนหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง

๑.๒ มาตรการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐเชิงรุก

- ดำเนินการเผยแพร่ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) เพื่อรับฟังความคิดเห็นหรือคำวิจารณ์จากสาธารณชนก่อนเริ่มกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

๒. มาตรการเฝ้าระวังระหว่างดำเนินการ โดยมุ่งเน้นการตรวจสอบเพื่อค้นหาความผิดปกติในขั้นตอนการคัดเลือกผู้เสนอราคาและการตรวจรับพัสดุ

๒.๑ มาตรการตรวจสอบความสัมพันธ์ของผู้เสนอราคา

- ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบความเชื่อมโยงของผู้เสนอราคาในด้านความสัมพันธ์เชิงบริหารหรือเงินทุน (อาทิ สถานที่ตั้งสำนักงาน หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ หรือโครงสร้างผู้ถือหุ้นกลุ่มเดียวกัน) เพื่อป้องกันพฤติกรรมการสมยอมราคา (ฮั้วประมูล)

๒.๒ มาตรการยกระดับความเข้มงวดในการตรวจรับพัสดุ

- กำหนดให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุดำเนินการบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวขณะปฏิบัติหน้าที่โดยละเอียด โดยเน้นการตรวจสอบความถูกต้องการตรวจรับงานจ้าง

- ให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดูลงนามรับรองผลการตรวจรับว่าเป็นพัสดุใหม่ที่ไม่เคยผ่านการใช้งานมาก่อนและมีใช้พัสดुकงคลังบริษัท

๓. มาตรการกำกับดูแลภายหลังการจัดซื้อ โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบและป้องกันการนำทรัพย์สินราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตน:

๓.๑ มาตรการควบคุมการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล

- ให้ติดตั้งระบบติดตามยานพาหนะผ่านดาวเทียมเพื่อตรวจสอบเส้นทางการปฏิบัติงานและพิกัดของรถยนต์แบบปัจจุบัน

- กำหนดให้มีการจัดทำสมุดทะเบียนบันทึกการใช้รถยนต์และบัญชีควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงที่ชัดเจน โดยการนำรถยนต์ออกปฏิบัติงานต้องได้รับอนุมัติจากผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามระเบียบทุกครั้ง

๓.๒ มาตรการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและแจ้งเบาะแส

- จัดให้มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตที่เข้าถึงได้โดยง่าย อาทิ กล่องรับเรื่องร้องเรียน (ตู้ ป.ป.ช. ประจำเทศบาลตำบล) หรือช่องทางรับแจ้งเบาะแสผ่านเว็บไซต์หลักของหน่วยงาน